

Design And Validate The Model of Reading Education in Virtual Space Based on Teacher-Student And Parent-Child Interaction for Elementary School¹

Nahid Solaimani Shebilo², Abolfazl Farid^{3*}, Javad Mesrabadi⁴, Ramin Habibi Kaleybar⁵

پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۱۰/۱۵

دروافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۴/۱۰

Accepted Date: 2023/01/05

Received Date: 2022/07/01

Abstract

Teaching reading learning skills is one of the important and prominent curriculum in schools, especially in elementary school. The goals of reading education include fluency, reading comprehension and word learning. Fluency is the ability to read text according to its content, read prose and poetry with appropriate tone and music. Reading comprehension is the ability to understand the explicit and implicit information of the text, to integrate and interpret the information of the text. Also, the purpose of vocabulary learning is to regularize students' basic words and expand children's vocabulary. Expanding students' vocabulary helps in reading and listening comprehension as well as speaking and writing (Sheldareh et al., 2017).

The epidemic of the corona virus and the closure of schools forced the educational system, teachers and families into new conditions of education, i.e. virtual education. Mandatory virtual education and changing the location of education from school to home forced administrators and teachers to design and predict educational programs, teaching methods, and the activities and interactions of administrators, teachers, students, and parents virtually. The process of teaching and learning in the classroom is accompanied by human interactions. Teacher-student relationships are the main part of teaching and learning. It is obvious that students need their teachers in many learning environments (Reilly, 2009). Parental involvement is any interaction between a child and a parent that may contribute to the child's development with the parent's direct participation in the child's school affairs and make him/her interested in school (Dumont et al., 2014). In this research, parent-child interactions in academic matters, especially reading education, have been investigated in researches related to the role of parents regarding educational goals, monitoring learning and doing homework.

1. This article is an extract from a doctoral thesis.

2. Ph.D. Student, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Shahid Madani University of Azerbaijan, Tabriz, Iran.

3. Associate Professor of Educational psychology, Department of Educational Sciences, Faculty of Azarbaijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran.

*Corresponding Author:

Email: farid614@azaruniv.ac.ir

4. Professor of Educational Psychology, Department of Educational Sciences, Faculty of Azarbaijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran.

5. Professor of Educational Psychology, Department of Educational Sciences, Faculty of Azarbaijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran.

The main goal of the current research is to design and validate a suitable model of teaching reading in virtual space based on parent-child and teacher-student interaction in the elementary school. To design and validate the proposed reading teaching model, two questions are answered. First question, what elements is the proposed model of reading education based on parent-child and teacher-student interaction in the virtual space designed? And the second question, is this proposed model of reading education valid from the point of view of experts and teachers?

To design the model, a qualitative method was used with a systematic review of the research literature, and a survey method was used for validation. The statistical population of this research for the design of the educational model includes all books, research articles, dissertations and internet information sources in the field of reading education with regard to the virtual space and teacher-student and parent-child interactions, and the statistical population for the validation of the model is educational psychology specialists, Curriculum planning, educational technology and teachers of reading education were selected as a sample of 15 people. The data collection tool was a questionnaire and an 8-question questionnaire made by the researcher on a Likert scale.

The findings of the research question about the main elements of the reading teaching model led to the formulation of a conceptual model of the main elements of the research model. Based on the findings of this study, a conceptual model with four main elements including reading curriculum, educational strategies, technology and human interactions was determined. Reading curriculum elements include objectives, content, assignments, and assessment. The main goals of the primary school Persian book in Farsi reading include vocabulary learning, fluent reading and comprehension. To increase reading skills, teachers use classroom and home assignments such as reading practice and vocabulary learning. Assessment is also an inseparable part of education that teachers use from the beginning to the end of education to measure the progress of reading learning. The element of human interactions, the teaching and learning process in the classroom and online classroom is associated with human interactions. These interactions include teacher-student and student-student. Teacher-student interactions include activities and strategies that teachers provide online and simultaneously to students in the classroom in the form of audio, video, and homework. Parent-child interaction includes activities that are done between parents and children to improve reading skills at home. In this model, parents use appropriate strategies to help their children complete reading assignments at home. In parent-child interaction, parents facilitate reading assignments by using the strategy of paired reading and providing feedback. Another important element of the proposed reading teaching model is technology. To implement the proposed model of reading education in virtual space, communication technologies including the Internet, smartphone or tablet, and applications are needed. Teachers, parents and students participate in the virtual teaching and learning process using the student education network (SHAD). According to the conceptual model of elements of reading education in virtual space, the proposed model of reading education is designed in 8 steps. These steps include 1. Pre-reading 2. Paired reading 3. Teaching strategies 4. Practicing strategies 5. Re-reading 6. Reviewing strategies 7. Reading fluency and 8. Evaluation. This model is based on teacher-student and parent-child interactions. In the design and

implementation of this model, methods and activities have been used to increase the amount of online interactions between teachers and students while teaching and learning reading skills. Also, appropriate methods and activities have been selected for parent-child interactions so that parents participate in their children's learning to read and help their children's reading skills improve.

This model is based on teacher-student and parent-child interactions. In the design of this model, methods and activities have been used to increase the amount of online interactions between teachers and students while teaching and learning reading skills. Also, appropriate methods and activities have been selected for parent-child interactions so that parents participate in their children's learning to read and help their children's reading skills improve.

The findings of the second question showed that according to experts and teachers, the proposed model of reading education is valid. They evaluated the proposed research model as valid in terms of comprehensiveness, coherence, validity, applicability, acceptability and coordination with reading goals. In this template, the number of sessions for each lesson is 8 sessions of 45 minutes, and the role of the teacher, students and parents, educational activities, editing methods, activity presentation formats (video, audio, photo, written) and the type of virtual learning (simultaneous and asynchronous) are specified. Also, according to the goals of primary school reading education, word learning, fluency reading and reading comprehension have been discussed in this model.

It is suggested that this model be used in the third and higher grades. Likewise, this model should be taught to teachers and educational designers and educational leaders to systematically design and implement the reading education program in virtual space. Research for the application of this model in various virtual applications and with semi-experimental methods should be done. As a result, according to the opinion of experts, this eight-step model of reading education can be used to design and teach reading in virtual space based on teacher-student and parent-child interaction in the elementary school.

Keywords: Reading Education, Reading Education Model, Virtual Education, Teacher-Student Interaction, Parent-Child Interaction.

طراحی و اعتبار سنجی الگوی آموزش خواندن در فضای مجازی مبتنی بر تعامل معلم- دانش‌آموز و والد-کودک برای دوره ابتدایی^۱

ناهید سلیمانی شبیلو^۲، ابوالفضل فرید*^۳، جواد مصر آبادی^۴، رامین حبیبی کلیبر^۵

چکیده

این پژوهش با هدف طراحی و اعتبارسنجی الگوی آموزش خواندن در فضای مجازی انجام شده است. جهت طراحی الگو از روش کیفی با مرور نظام‌مند ادبیات پژوهشی و جهت اعتبار سنجی از روش پیمایشی استفاده گردید. جامعه آماری این تحقیق جهت طراحی الگوی آموزشی شامل تمامی کتاب‌ها، مقالات پژوهشی، پایان‌نامه‌ها و منابع اطلاعاتی اینترنتی در زمینه آموزش خواندن با توجه به فضای مجازی و تعاملات معلم- دانش‌آموز و والد- کودک بود؛ جامعه آماری جهت اعتبارسنجی الگو، متخصصان رشته‌های روانشناسی تربیتی، برنامه‌ریزی درسی، فناوری آموزشی، و نیز مدرسان و معلمان آموزش خواندن بودند که ۱۵ نفر به‌عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها یک پرسشنامه ۸ سؤالی در مقیاس لیکرت بود. بر اساس یافته‌های این مطالعه، الگوی مفهومی با چهار عنصر اصلی شامل برنامه درسی خواندن، راهبردهای آموزشی، فناوری و تعاملات انسانی جهت طراحی الگوی پیشنهادی آموزش خواندن تعیین شد. همچنین، طراحی الگوی روندی در هشت مرحله شامل (۱) پیش‌خوانی (۲) زوج خوانی (۳) آموزش راهبردها (۴) تمرین راهبردها (۵) بازخوانی (۶) مرور راهبردها (۷) روان‌خوانی (۸) ارزیابی صورت گرفت. یافته‌های اعتبار سنجی نشان داد که الگوی پیشنهادی آموزش خواندن از نظر متخصصان و معلمان دارای اعتبار مناسب است. در نتیجه می‌توان بر اساس نظر متخصصان از این الگوی هشت مرحله‌ای آموزش خواندن برای طراحی و آموزش خواندن در فضای مجازی مبتنی بر تعامل معلم-دانش‌آموز و والد-کودک در دوره ابتدایی بهره گرفت.

کلیدواژه‌ها: آموزش خواندن، الگوی آموزش خواندن، آموزش مجازی، تعامل معلم- دانش‌آموزان، تعامل والد-کودک.

۱. این مقاله از رساله دکتری نویسنده اول استخراج شده است.

۲. دانشجوی دکتری روانشناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران.

۳. دانشیار روانشناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران.

Email: farid614@azaruniv.ac.ir

*نویسنده مسئول

۴. استاد روانشناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران.

۵. استاد روانشناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران.

مقدمه

افزایش روزافزون استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات به‌ویژه اینترنت تحول عظیمی را در تمام حوزه‌ها و از همه مهم‌تر در حوزه آموزش و یادگیری ایجاد نموده است. اینترنت با فضای مجازی خود در عرصه‌های آموزشی چالش‌های جدیدی را ایجاد کرده و استفاده از بستر و زیرساخت مناسب اینترنت برای آموزش طی سالیان اخیر مورد استقبال قرار گرفته است. آموزش الکترونیکی، آموزش مبتنی بر کامپیوتر، آموزش مبتنی بر وب نمونه‌های انتخاب‌شده برای روش‌های جدید آموزشی هست (Girvan, 2018). مفهوم یادگیری در فضای مجازی شامل عباراتی مانند یادگیری آنلاین، آموزش الکترونیکی، آموزش از راه دور یا یادگیری مبتنی بر اینترنت است (Ray & Srivastava, 2020). دانکن (Duncan, 2013) فضای مجازی را شامل هر محیط آنلاین یا برخطی می‌داند که به کاربران اجازه می‌دهد تا بازی کنند، یاد بگیرند یا تعامل نمایند. با کمک فضای مجازی این رسانه الکترونیکی، افراد می‌توانند باهم ارتباط برقرار نموده، کار کنند، روزنامه بخوانند، خود را آموزش دهند، در کلاس‌ها و جلسه‌ها شرکت کرده و تبادل نظر نمایند. آموزش مجازی در محیط آموزشی جدید یعنی فضای مجازی ارائه می‌شود که وابسته به هیچ موقعیت مکانی و زمانی خاصی نیست و به مدرسان و معلمان این اجازه را می‌دهد تا یک دوره درسی را به‌صورت هم‌زمان^۱ یا ناهم‌زمان^۲ تدریس نمایند و یا می‌توانند ترکیبی از این دو حالت را به‌کارگیرند. فضای مجازی دارای ویژگی‌های مثبتی مانند انعطاف‌پذیری در وقت، دارای فضای نامحدود، وجود سرگرمی و بازی‌های متنوع، سرعت بالای تبادل اطلاعات، توانایی ثبت و ضبط ارتباط متنی، کثرت افراد و روابط انسانی، نامحدود بودن اطلاعات، برقراری برابری و مساوات، تقویت توان انسانی است (Zivko, 2011).

فناوری فضای مجازی، نقش معلمان را به‌عنوان تسهیل‌کننده‌های یادگیری برجسته می‌کند. آن‌ها باید برای استفاده از ابزارهای دیجیتال به‌عنوان مواد آموزشی برای تسهیل فرآیند آموزش و یادگیری آماده باشند (Weller, 2007). فضای مجازی با کمک پلتفرم‌ها^۳ و برنامه‌های کاربردی فرصت‌هایی فراهم کرده است که در آن معلمان می‌توانند محتوای آموزشی را ایجاد، ذخیره و منتشر کنند، آموزش را برنامه‌ریزی و اجرا نمایند. برقراری ارتباط مؤثر بین فراگیران و معلمان حتی بدون حضور فیزیکی در قالب ایمیل و بحث‌های آنلاین و همچنین در زمان واقعی اتفاق می‌افتد. پلتفرم یادگیری مجازی از ابزارهای ارتباطی سیار مانند تبلت‌ها، تلفن‌های همراه، آی‌پد و دستیارهای دیجیتال شخصی برای میزبانی آموزش استفاده می‌کند (Nawi, Hamzah & Abdul Rahim, 2015). پلتفرم‌های فضای مجازی به معلمان این امکان را می‌دهند که مواد درسی و منابع مناسب مانند یادداشت‌ها، منابع صوتی و تصویری و ویدیوهای مرتبط با دوره درسی را در هر زمان با فراگیران به اشتراک بگذارند. این محیط مجازی به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد

1. Synchronous
2. Asynchronous
3. Platform

تا مطالبی را برای معلمان خود ارسال کنند و مطالب خود را با همسالان به اشتراک بگذارند. (Zhu & Liu, 2020)

آموزش مهارت‌های یادگیری زبان یکی از برنامه‌های درسی مهم و برجسته در مدارس است. یکی از آشکارترین مهارت‌های زبانی در مدرسه خواندن هست. مهارت خواندن راه دستیابی به دامنه گسترده‌ای از اطلاعات است، عدم موفقیت کودک در فراگیری خواندن در سال‌های اولیه مدرسه او را از یادگیری دیگر موارد برنامه درسی بازمی‌دارد. خواندن به‌عنوان یکی از مهارت‌های پیچیده یادگیری زبان در جهت تقویت ارتباطات بین فردی که با ترکیبی از توجه، حافظه و فرآیندهای ادراکی تشکیل یافته است؛ برای کسب دانش بیشتر و بالا بردن اطلاعات یادگیرنده مفید است (Yukselir, 2014). خواندن معطوف به درک مطلب نوشته‌شده و شناخت ارزش‌ها، معانی و مفاهیم کلمه‌ها، عبارت‌ها، جمله‌ها، دریافت دانستنی‌ها و معنی و مقصود پیامی است که نویسنده با نشانه‌ها و رمزهای کلامی نگاشته است (Goux, Gurgand & Maurin, 2017). اهمیت خواندن به‌قدری مهم است که مشکلات خواندن عامل لطمه زدن به فراگیری دانش است و تجربه شکست را به کودکان تحمیل می‌کند و به‌طور کلی، سطح انگیزش، احساس کفایت و عزت‌نفس دانش‌آموزان را تحت تأثیر قرار می‌دهد (Franklin & Cozolino, 2017).

برای به دست آوردن نتایج مطلوب در خواندن، بهترین اقدام را توجه به روش‌های تدریس می‌دانند (Suarez et al, 2017). در آموزش خواندن دسته‌بندی‌های مختلفی وجود دارد. از جمله، شانکر (Shankar, 2004) فعالیت‌های خواندن را به چهار دسته طبقه‌بندی می‌کند: فعالیت‌های تحت‌اللفظی (تشخیص و فراخوانی نکات اصلی)، فعالیت‌های استنباطی، فعالیت‌های ارزیابی (ارزیابی محتوی) و فعالیت‌های ارزشی (فعالیت‌هایی که به تأثیر روان‌شناختی و زیباشناسی بر خواننده می‌پردازد). چستین (Chastain, 1988) هم سه مرحله قبل از خواندن، حین خواندن و بعد از خواندن را پیشنهاد می‌کند. هدف مرحله " قبل از خواندن " فعال کردن دانش زبانی و اطلاعات پیشین زبان‌آموزان و معرفی موضوع و واژگان مربوط است که باعث ایجاد انگیزه در خواندن می‌شود. هدف مرحله " حین خواندن " این است که به زبان‌آموزان در رسیدن به معنی کمک کنیم. در مرحله " بعد از خواندن " در مورد چگونگی فهم متن بازخورد فراهم می‌شود و فرصتی را به زبان‌آموزان می‌دهد تا آنچه را که یاد گرفته‌اند در فعالیت‌های ارتباطی دیگر بکار ببرند.

هدف اصلی برنامه درس فارسی و آموزش خواندن، تقویت مهارت‌های زبانی است. اهداف آموزش خواندن شامل روان‌خوانی، درک مطلب و واژه آموزی است. روان‌خوانی عبارت از توانایی خواندن متن متناسب با محتوی آن، خواندن نثر و شعر با لحن و آهنگ مناسب است. منظور از درک مطلب، توانایی درک اطلاعات صریح و غیرصریح متن، تلفیق و تفسیر اطلاعات متن است. همچنین، هدف واژه آموزی منظم کردن

واژه‌های پایه دانش‌آموزان و گسترش خزانه واژگان کودکان است. گسترش واژگان دانش‌آموزان به درک خوانداری و شنیداری و نیز به سخن گفتن و نوشتن کمک می‌نماید (Shaldareh et al, 2014)) نیس و همکاران (Ness et al, 2011) پژوهشی به‌منظور مطالعه و شناسایی میزان آموزش درک مطلب در کلاس‌های ابتدایی انجام دادند. اهداف جانبی آن‌ها این بود که کدام‌یک از راهبردهای آموزش درک مطلب توسط معلمان ابتدایی بیشتر استفاده می‌شود. یافته‌ها مشخص کرد که در ۳۰۰۰ دقیقه مشاهده مستقیم ۲۰ کلاس اول تا پنجم، در مجموع ۷۵۱ دقیقه (۲۵٪ از زمان آموزش) برای خواندن آموزش درک مطلب اختصاص داده شده است. بیشترین میزان آموزش درک مطلب در کلاس‌های چهارم دبستان و کمترین میزان آن در کلاس سوم رخ داده است. بیشترین راهبردهای درک مطلب خواندن در این کلاس‌ها پرسش و پاسخ، جمع‌بندی، پیش‌بینی و دانش قبلی بود.

یکی از عناصر مهم در طراحی آموزشی، انتخاب الگوهای آموزش و روش‌های تدریس مناسب است. آموزش خواندن دارای الگوها و روش‌های مختلفی است که با توجه به شرایط کلاس طراحی و توصیه شده است (Razavi & Nuruzi, 2020; Fardanesh, 2010)) الگوهای تدریس یا الگوهای آموزش به‌طور هم‌زمان طبیعت محتوا، راهبردهای یادگیری و نظم و ترتیب حاکم بر تعامل‌های اجتماعی را که محیط‌های یادگیری برای دانش‌آموزان فراهم می‌کند مشخص می‌سازند. با گزینش الگوهای مناسب، محتوا به‌جای صورت جزئی به مفهوم کلی؛ فرایند به‌جای پذیرش انفعالی به کاوش سازنده؛ و جو اجتماعی به‌جای محدودکننده بودن به شکل گسترش یابنده مبدل می‌شود. این الگوها را می‌توان در آموزش آواشناسی (خواندن) و هم در فیزیک به کار گرفت جویس و همکاران (Joyce et al, 2011)) قاسم پور مقدم و همکاران (Qasimpoure, 2017) (Moghadam & Golzar, 2017)) مؤلفان کتاب‌های فارسی دوره ابتدایی برای تدریس درس‌های فارسی، الگوها و روش‌های مختلفی را برای معلمان پیشنهاد داده‌اند. از جمله روش‌های عمومی تدریس را برای برقراری ارتباط، ایجاد انگیزه، ارزیابی رفتار ورودی و گسترش دانش واژگان توصیه نمودند. این روش‌ها شامل بحث گروهی، گردش علمی، تدریس اعضای گروه، کارایی گروهی، پرسش پاسخ، قصه‌گویی و پروژه علمی هستند. الگوهای تدریس هم شامل دریافت مفهوم، تحلیل راهبردهای تفکر، استقرایی، بارش مغزی، ایفای نقش، پیش سازمان دهنده‌ها، روشن‌سازی طرز تلقی قضاوت عملکرد و بدیعه پردازی می‌شوند. مؤلفین کتاب فارسی، برای آموزش مهارت‌های خواندن، چهار مرحله طراحی کرده و برای استفاده معلمان پیشنهاد نموده‌اند. این چهار مرحله شامل خوانش متن، درک مطلب، تمرین خواندن و ارزشیابی خواندن است. حسینی و مطور (Hosseini & Mator, 2013) پژوهشی با عنوان طراحی و اعتبارسنجی الگوی یادگیری مشارکتی برای برنامه «فارسی بخوانیم و بنویسیم» دوره ابتدایی را انجام دادند. بر اساس یافته‌های پژوهش، الگوی راهنمای یادگیری مشارکتی زبان فارسی در پایه سوم تا پنجم ابتدایی طراحی و تدوین

شد. سپس الگوی راهنما از دیدگاه متخصصان بخش نظری (۶ متخصص زبان آموز و برنامه‌ریزی درسی) و متخصصان بخش کاربردی (۲۴ معلم مجرب دوره ابتدایی) اعتبار سنجی و بر اساس نتایج اعتبار سنجی، تغییراتی در الگوهای مشارکتی به عمل آمد.

در طراحی الگوهای آموزش، توجه به نحوه تعاملات حین تدریس در کلاس ضروری است (Joyce et al, 2011). نقش تعامل بین دانش‌آموزان و معلمان در مدرسه بر همگان روشن است زیرا که دانش‌آموزان و معلمان بخش زیادی از ساعات روزانه خود را در کلاس درس سپری می‌کنند و یک محیط اجتماعی پویا را تشکیل می‌دهند. روابط معلم دانش‌آموز بخش اصلی آموزش و یادگیری محسوب می‌شود بدیهی است که دانش‌آموزان در بسیاری از محیط‌های یادگیری به معلمان خود نیازمندند. تعامل امری دوسویه است که حداقل به دو طرف و به دو عمل نیاز دارد. تعامل زمانی اتفاق می‌افتد که طرفین به صورت متقابل یکدیگر را تحت تأثیر قرار دهند. فرایند یادگیری و یاددهی حاصل تعامل مؤلفه‌هایی از معلم، شاگرد، و محتوا (و مواد) است (Henry, 2020). در زمینه تعاملات و کنش‌ها در کلاس درس مطالعات بسیاری انجام شده است. بعضی از مطالعات بیانگر آن است که ویژگی فرایندی یعنی تعامل معلم و دانش‌آموز از ویژگی‌های ساختاری شامل ویژگی‌های معلم و اندازه کلاس درس در محیط‌های آموزشی مؤثرتر است. در واقع روابط اجتماعی درون کلاس‌های درس به دلیل داشتن پیامدهای تحصیلی رفتاری و اجتماعی از ابعاد مهم کلاس درس محسوب می‌شوند. با همه این توصیف‌ها می‌توان گفت که چگونگی رابطه یا تعامل معلم و با دانش‌آموزان نقشی اساسی در انگیزه یادگیری و موفقیت دانش‌آموزان دارد.

در همین زمینه، پاکارینن و همکاران (Pakarinen et al, 2017) در پژوهشی رابطه کیفیت تعاملات معلم و کودک در مهدکودک (کودکان ۶ ساله) با مهارت‌های خواندن و ریاضی کودکان در طول سال‌های ابتدایی را بررسی کردند. یافته‌های آن‌ها نشان داد که تعاملات معلم و کودک با کیفیت بالا با سطوح اولیه مهارت‌های خواندن و ریاضی ارتباط مثبت دارد. ماهیت تعاملات آموزشی بین معلم و دانش‌آموز و کیفیت فعالیت‌ها و تجارب آموزشی آنان عامل‌های کلیدی هستند که بر موفقیت دانش‌آموز در مدرسه و حتی در بیرون از مدرسه تأثیر می‌گذارند (Patall, Cooper & Wynn, 2012). اهمیت این تعاملات در مباحث علم روانشناسی و علوم تربیتی در خصوص تأثیر آن بر مؤلفه‌های موفقیت و پیشرفت تحصیلی، اعتمادبه‌نفس و خلاقیت دانش‌آموزان اثبات شده است. فرایند آموزش با تعامل معلم - دانش‌آموز تسهیل می‌شود. تعامل معلم-دانش‌آموزان در کلاس هنگام آموزش خواندن از جمله آموزش راهبردهای خواندن به بهبود مهارت‌های خواندن نقش مهمی را بازی می‌کند. از جمله، یان و همکاران (Yan et al, 2021) در پژوهشی ارتباط آموزش راهبردهای خواندن و سواد خواندن دانش‌آموزان دبستانی را بررسی کردند. نتایج این پژوهش نشان داد که آموزش راهبردهای خواندن با سواد خواندن دانش‌آموزان رابطه مثبت دارد. تولمی (Tolmi,

2000) نیز در پژوهش خود اثربخشی آموزش راهبرد طرح سؤال راهنما در تقویت مهارت خواندن را موردبررسی قرارداد. وی بدین منظور دو گروه همگن از زبان آموزان ایرانی که فارسی، زبان دوم آنها بود را انتخاب کرد و سپس آنها را به دو گروه آزمایش و کنترل تقسیم نمود. یافته‌های وی مشخص کرد که گروه آزمایش با یادگیری راهبرد طرح سؤال بهتر از گروه کنترل از نظر مهارت خواندن عمل کردند.

با توجه به مباحث فوق، تعاملات معلم- دانش‌آموزان برای دستیابی به اهداف آموزشی ضروری است. بخش زیادی از تکالیف خواندن در خانه و با مشارکت والدین انجام می‌گردد. مشارکت والدین هرگونه تعاملی میان کودک و والد است که امکان دارد سهمی در رشد کودک با شرکت مستقیم والد در امور مدرسه کودک داشته باشد و موجب علاقه‌مندی او به مدرسه شود (Domont et al, 2014). تکالیف درسی زمینه‌ای است که خانه و مدرسه را به هم پیوند می‌دهد و همکاری و مشارکت والدین عاملی مؤثر برای پیوند زدن این دو بافت اصلی یادگیری است. کمک کردن در تکالیف درسی رایج‌ترین شیوه مشارکت است که می‌تواند افزایش عملکرد تحصیلی و یا کاهش آن را در پی داشته باشد، این مهم بستگی به کیفیت و نوع مشارکتی دارد که والدین اعمال می‌کنند (Domont et al, 2014)

از نظر تربیتی و آموزشی نتایج پژوهشی مؤید مشارکت به شکل تعامل والد-کودک در امور آموزشی و افزایش دستاوردهای تحصیلی دانش‌آموزان است. در بیشتر پژوهش‌ها می‌توان ابعاد تعامل والد-کودک را در متغیر مشارکت موردتوجه قرارداد. برای مثال، ونگ و همکاران (Wang et al, 2020) در پژوهشی، آثار تربیتی همکاری والدین و فرزندان، تعامل والد و کودک در فعالیت‌های یادگیری را موردبررسی قراردادند. نتایج آنها نشان داد که همکاری والدین میزان ارتباط بین والدین و فرزندان را افزایش می‌دهد؛ زیرا آنها می‌توانند زمان بیشتری را باهم بگذرانند. چنین مواردی به والدین اجازه می‌دهد تا در کاهش درد و نگرانی به یک منبع آرامش تبدیل شوند و با فرزندان خود صحبت کنند تا در کاهش اضطراب به آنها کمک کنند. در همین زمینه، مددلو و همکاران (Madadlo, Saadatmand & Yarmohamedian,) در پژوهشی مؤلفه‌های مشارکت والدین در اجرای برنامه‌های درسی دوره ابتدایی را مطالعه نمودند. نتایج پژوهش آنها نشان داد که شیوه‌های مشارکت والدین در اجرای برنامه‌های درسی دوره ابتدایی شامل کمک به کاهش اضطراب و استرس، مساعدت مالی برای اجرای برنامه‌ها، ایجاد فرصت‌های یاددهی و یادگیری، والدین به‌عنوان معلم و جانشین آن، اجرای روش‌های عملی، حمایت عاطفی و اجتماعی، مساعدت در اجرای روش‌های آموزش و تسهیل فرایند پروژه‌های درسی است. در پژوهشی دیگر، رحیمی و همکاران (Rahimi, Shirband & Asadi, 2018) رابطه کیفیت مشارکت والدین در انجام دادن تکالیف درسی و عملکرد تحصیلی در حوزه خواندن دانش‌آموزان پایه ششم را مطالعه کردند. یافته‌ها مؤید آن بود که کنترل قدرت والدین پیش‌بینی کننده منفی و ساختار قدرت والدین پیش‌بینی کننده مثبت برای نمرات خواندن بود.

بنابراین، والدین با کاستن از رفتارهای کنترلی و محدودکننده خود و ایجاد ساختاری مناسب در خانه با حمایت از قابلیت‌های فرزندان می‌توانند شاهد بهبود و افزایش عملکرد تحصیلی فرزندان‌شان در حوزه خواندن شوند. (Ma et al, 2016) در فراتحلیل خود، رابطه بین نتایج یادگیری و درگیری والدین را در طول دوره‌های آموزش پیش‌دبستانی و دبستانی مطالعه نمودند. این فراتحلیل بر اساس ۱۰۰ اندازه اثر مستقل از ۴۶ مطالعه بود. نتایج نشان داد که یک رابطه قوی و مثبت بین نتایج یادگیری و درگیری والدین وجود دارد. برای یک رابطه قوی، مشارکت رفتاری، نظارت بر خانه و ارتباط خانه - مدرسه کلیدهای درگیر شدن خانواده بود. در تحقیق دیگری، لاهتی و همکاران (Lahti & et al, 2019) با استفاده از یک طرح نیمه آزمایشی، تأثیر مداخله پدر و مادر به‌عنوان یک معلم (PAT)^۱ در مهارت‌های خواندن، ریاضیات و زبان انگلیسی دانش‌آموزان و همچنین در میزان غیبت و نرخ تعلیق مدرسه را مورد بررسی قرار دادند. یافته‌ها نشان داد که در مقایسه با گروه کنترل غیر PAT، گروه دانش‌آموزان PAT از نظر خواندن و پیشرفت ریاضی عملکرد بهتری دارند و میزان غیبت، تعلیق در مدرسه و تعلیق خارج از مدرسه به‌طور معناداری پایین‌تر است. در مجموع، یافته‌ها نشان می‌دهد که مشارکت در برنامه PAT وسیله‌ای مناسب برای بهبود نتایج تحصیلی کودک و رفتار مدرسه و بهبود رفتار والدین است.

با توجه به مباحث فوق، نظام‌های آموزشی می‌توانند از مزیت‌های فضای مجازی و ظرفیت‌های فناوری‌های اطلاعات برای پشتیبانی از انواع آموزش و یادگیری از طریق امکانات گرافیکی، متنی، صوتی و ویدئویی بهره‌گیرند. با همه‌گیری ویروس کرونا نقش فناوری‌های ارتباطات و اطلاعات به‌ویژه شبکه‌های مجازی و اجتماعی در مدارس پررنگ شد. گسترش این ویروس نه تنها منجر به تغییرات بنیادی در تمامی عرصه‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی شد بلکه در حوزه آموزش و نوع فعالیت مراکز آموزشی نیز تأثیر بسیار شگرفی بر جای نهاد (Garfin, Silver & Holman, 2020). در این دوره، نظام آموزشی، معلمان و خانواده‌ها به‌طور اجباری وارد شرایط جدیدی از آموزش یعنی فضای مجازی و آموزش مجازی شدند. محیط‌های یادگیری آنلاین و تدریس مجازی، مدارس را قادر ساخت تا در دوران شیوع کرونا بدون توقف فعالیت‌های آموزشی از معلمان، دانش‌آموزان و خانواده‌ها در مقابل ویروس کرونا محافظت کنند. در ابتدای مجازی شدن مدارس و دانشگاه‌ها، معلمان و اساتید از برنامه‌ها و شبکه‌های اجتماعی مختلف مانند واتس‌آپ، تلگرام، ایتا با گوشی‌ها، تبلت‌ها و کامپیوترها برای آموزش استفاده می‌کردند. آموزش‌وپرورش در مدت کوتاهی توانست شبکه اجتماعی دانش‌آموزی به نام شاد را برای مدارس و دانش‌آموزان طراحی کند. در واقع، شاد ابزار و بستری برای تداوم فرایند یاددهی و یادگیری بود (Daria et al, 2020). از مزیت‌های

فضای مجازی و ابزارهای آن مانند شاد این است که می‌تواند در زمان‌های مختلف از جمله بیماری‌های مسری، آلوده بودن هوا، بارش برف و برودت هوا و بلایای طبیعی به تداوم آموزش کمک نماید. استفاده از آموزش مجازی و تغییر مکان آموزش از مدرسه به فضای مجازی در محیط خانه، مدیران و معلمان را واداشت تا برنامه‌های آموزشی، روش‌های آموزش و نیز فعالیت‌ها و تعاملات آموزشی و تربیتی را به صورت مجازی طراحی و اجرا نمایند. ولی در این محیط جدید معلمان، دانش‌آموزان و والدین آمادگی‌ها لازم برای انجام فرایندهای یاددهی و یادگیری از طریق فضای مجازی را نداشتند. معلمان در طراحی و اجرای برنامه‌های درسی با امکانات این محیط مجازی با دشواری‌هایی مواجه شدند. شاید مهم‌ترین مشکل آن‌ها به کارگیری مهارت‌های آموزشی از جمله اجرای الگوها و روش‌ها تدریس در فضای مجازی بود. از طرفی شیوه‌های تعامل و ارتباط با دانش‌آموزان حین آموزش در فضای مجازی با فضای واقعی یا حضوری متفاوت شده بود. آن‌ها بایستی برای تعامل با دانش‌آموزان از ظرفیت‌های فضای مجازی استفاده می‌کردند. در این راستا در پژوهشی دانش‌آموزان بیان داشتند که بیشتر معلمان در کلاس آنلاین فقط متن درس را منتشر می‌کنند یا به روش تصویری و صوتی درس را ارائه می‌دهند و به دانش‌آموزان اجازه سؤال پرسیدن نمی‌دهد؛ در آخر کلاس هم سؤال‌ها را مطرح می‌کنند. تعامل در این روش به شیوه سخنرانی است در این روش دانش‌آموزان باهم تعاملی ندارند (Shafie et al, 2022). در پژوهشی دیگر، نجفی (Najafi, 2020) نشان داد که تأخیر در بازخورد آموزشی، تعویق در یادگیری و عدم تعاملات انسانی، عاطفی و ارتباطات چهره به چهره در کلاس و فقدان مهارت‌های ارتباطات اجتماعی و همچنین عدم امکان اجرای برخی فعالیت‌های عملی در کلاس را از نقاط ضعف آموزش الکترونیکی و مجازی دانسته است. نکته دیگر این که بخشی از کارهای مدرسه و معلمان به والدین سپرده می‌شد، ولی خانواده‌ها هم در اجرا و نظارت بر فعالیت‌های درسی و تکالیف مشکلاتی داشتند. با توجه به اهمیت آموزش خواندن در دوره ابتدایی، نقش تعاملات در آموزش و یادگیری، و مشکلات اشاره شده آموزش در فضای مجازی این پژوهش قصد دارد تا برای آموزش خواندن در فضای مجازی منطبق با ساختار و امکانات فضای مجازی و مبتنی بر تعاملات معلم-دانش‌آموز و والد-کودک الگویی برای آموزش خواندن طراحی نماید بر اساس بررسی‌های به عمل آمده در پژوهش‌ها پیشین، تاکنون پژوهشی که الگوی آموزش خواندن در فضای مجازی با توجه به تعاملات مذکور را مورد بررسی قرار داده باشد، انجام نشده است. بنابراین، هدف اصلی پژوهش حاضر، طراحی و اعتبارسنجی الگوی مناسب آموزش خواندن در فضای مجازی مبتنی بر تعامل والد-کودک و معلم-دانش‌آموز در دوره ابتدایی است. برای طراحی و اعتبارسنجی الگوی آموزش خواندن پیشنهادی به دو سؤال پاسخ داده می‌شود. سؤال اول، الگوی پیشنهادی آموزش خواندن در فضای مجازی مبتنی بر تعامل والد-کودک و معلم-دانش‌آموز بر اساس چه عناصری طراحی می‌شود؟ و سؤال دوم، آیا این الگوی پیشنهادی

آموزش خواندن از نظر متخصصان و معلمان دارای اعتبار مناسبی است؟ این پژوهش تلاش می‌کند با ارائه الگوی آموزشی مناسب گامی در جهت پاسخ‌گویی به نیازهای معلمان و دانش‌آموزان در فضای مجازی (شاد) بردارد. کاربرد این الگوی آموزش خواندن می‌تواند به معلمان و والدین در تحقق اهداف آموزشی و یادگیری به‌ویژه خواندن و بهبود تعاملات آموزشی کمک نماید.

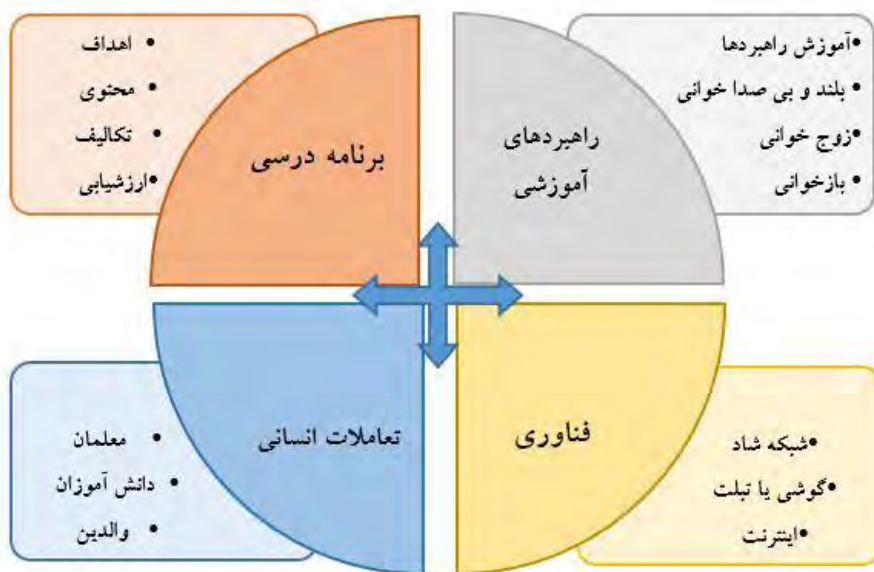
روش پژوهش

در این مطالعه، جهت طراحی الگو از روش تحقیق کیفی با رویکرد بررسی نظام‌مند ادبیات پژوهش (Thomas & Harden, 2008) استفاده شده است. روش بررسی نظام‌مند ادبیات پژوهش^۱ نوعی مرور مطالعاتی است که ادبیات پژوهشی را به‌صورت نظام‌مند و علمی مورد مطالعه قرار می‌دهد و به شناسایی جامع، ارزیابی و سنتز تمامی مطالعات مرتبط اقدام می‌کند. جامعه آماری این پژوهش متشکل از دو بخش بود. بخش اول شامل جامعه‌ای بود که از آن محتوای مورد نظر جهت مطالعه نظام‌مند، تحلیل، طبقه‌بندی و استخراج مؤلفه‌های الگوی آموزشی استفاده شد. این جامعه شامل کتب، مقالات پژوهشی، پایان‌نامه‌ها در زمینه الگوها و طراحی آموزش خواندن از پایگاه‌های اطلاعاتی خارجی و داخلی بود. بدین ترتیب جهت تدوین الگو از کتب مربوط به آموزش خواندن و نیز کتب راهنمای معلم تدریس فارسی دوره ابتدایی استفاده شده است. در این زمینه از پایگاه‌های داده داخلی مانند ایران داک، جهاد دانشگاهی، جامع علوم انسانی و نورمگز و همچنین پایگاه‌های خارجی مانند Science Direct، Springer، Ebsco، Eric و Sage در ارتباط با الگوها و روش‌های آموزش خواندن، آموزش مجازی، تعاملات معلم-دانش‌آموز و تعاملات والد-کودک مورد بررسی قرار گرفتند. بخش دوم جامعه شامل متخصصان دانشگاهی و معلمان برای اعتباریابی بود. جهت تعیین نمونه برای اعتباریابی الگو در این پژوهش از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد. به همین منظور تعداد ۸ نفر از متخصصان و اساتید دانشگاه با مدرک دکتری و دانشجوی دکتری در رشته‌های روانشناسی تربیتی، برنامه‌ریزی و فناوری آموزشی و ۷ نفر از متخصصان و معلمان آموزش خواندن با مدارک دکتری و ارشد در رشته‌های روانشناسی تربیتی، آموزش ابتدایی، برنامه‌ریزی درسی و فناوری آموزشی در مجموع ۱۵ نفر به‌عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. جهت اجرای پژوهش حاضر با روش بررسی نظام‌مند ادبیات پژوهش به‌طور خلاصه مراحل زیر انجام شد: (۱) ابتدا یک پروتکل (انتظارات، سؤالات احتمالی، اهداف احتمالی) تعیین شد؛ (۲) معیارهای درونی و بیرونی (تحقیقات تجربی بودند یا علی‌مقایسه‌ای) مشخص شد؛ (۳) مقالات و منابع در پایگاه‌های معتبر علمی و کتابخانه‌ها جست‌وجو شدند؛ (۴) نتایج تحقیق توسط گروه ۴ نفری از متخصصان شامل دو نفر از متخصصان برنامه‌ریزی آموزشی و دو نفر از معلمان باتجربه مرور و بازنگری شد و منابع غیر مرتبط کنار گذاشته شد؛ (۵) مقالات و متون دسته‌بندی و توصیف

شد؛ ۶) اطلاعات موردنیاز و مرتبط از درون منابع استخراج گردید؛ ۷) یکبار دیگر منابع استخراج شده توسط متخصصان آموزشی مورد ارزیابی قرار گرفت؛ ۸) داده‌ها و نتایج مورد تحلیل کیفی قرار گرفت. در همین راستا، به منظور طراحی الگوی آموزش خواندن در این پژوهش، چارچوب‌های نظری الگوهای آموزش و نیز الگوها و روش‌های آموزش خواندن و الگوها و روش‌های طراحی آموزشی و تدریس در فضای مجازی بررسی گردید. در نهایت، بر اساس ادبیات نظری و تجربی مرتبط فارسی و لاتین عناصر اصلی انتخاب و الگوی مفهومی و روندی و کاربردی آموزش خواندن در فضای مجازی برای دانش‌آموزان دوره ابتدایی طراحی شد. نتیجه طراحی و استخراج عناصر مفهومی و روندی الگو در چند نشست با گروه ۴ نفری از متخصصان آموزش (دکتری) و معلمان (دکتری و ارشد) مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. ابزارهای مورد استفاده در این پژوهش شامل الگوی طراحی شده همراه عناصر مفهومی و روندی آموزش خواندن در فضای مجازی مبتنی بر تعاملات و پرسشنامه اعتباریابی با ۸ سؤال در مقیاس لیکرت بود که لینک آنلاین آن در اختیار متخصصان نمونه آماری قرار داده شد.

یافته‌ها

سؤال اول، الگوی پیشنهادی آموزش خواندن در فضای مجازی مبتنی بر تعامل معلم- دانش‌آموز و والد-کودک بر اساس چه عناصری طراحی می‌شود؟ جهت پاسخگویی به سؤال پژوهش، متون کتب، منابع پژوهشی و کتب راهنمای تدریس مورد مطالعه قرار گرفت و بر اساس انتظارات و سطح شایستگی مندرج در کتاب راهنمای معلم ارزشیابی توصیفی (kiamanesh et al, 2019) و اهداف آموزشی مقطع ابتدایی مورد تحلیل قرار داده شد. پس از بررسی و مطالعه نظام‌مند مبانی نظری و پژوهشی مربوط به آموزش خواندن به صورت حضوری و مجازی و تعاملات معلم - دانش‌آموز و والد - کودک در فعالیت‌های خواندن، عناصر الگوی آموزش خواندن در فضای مجازی استخراج شدند. این عناصر در شکل ۱ نشان داده شده‌اند.

شکل ۱: شبکه مفهومی عناصر الگوی پیشنهادی آموزش خواندن در فضای مجازی

این عناصر با دیدگاه‌های جویس و همکاران (Joyce et al, 2011) مطابقت دارد. بر اساس تعریف آن‌ها از الگوهای تدریس یا الگوهای آموزش به‌طور هم‌زمان طبیعت محتوا، راهبردهای یادگیری و تعامل‌های اجتماعی را که محیط‌های یادگیری برای دانش‌آموزان فراهم می‌کند مشخص می‌سازند (Joyce et al, 2011) همان‌گونه که در الگوی مفهومی (شکل ۱) دیده می‌شود چهارعنصر اصلی شامل برنامه درسی خواندن، راهبردهای آموزشی، فناوری و تعاملات انسانی در الگوی پیشنهادی آموزش خواندن در پژوهش حاضر وجود دارد. این عناصر دارای زیر مؤلفه‌هایی هستند که الگوی پیشنهادی خواندن برای دانش‌آموزان را تشکیل می‌دهند. **عنصر برنامه درسی خواندن** شامل اهداف، محتوی، تکالیف و ارزشیابی هستند. برنامه درس خواندن و یادگیری فارسی بر اساس برنامه درسی ملی کشور سازمان‌دهی شده است و تقویت مهارت‌های زبانی هدف اصلی آموزش است. اهداف عمده برنامه‌ریزی فارسی دبستان در خواندن فارسی شامل واژه آموزی، روان‌خوانی و درک مطلب است. محتوی آموزشی خواندن شامل دو کتاب درسی خوانداری و نوشتاری یا نگارش است (معلمان برای افزایش مهارت خواندن از تکالیف کلاسی و خانه مانند تمرین روخوانی و واژه آموزی استفاده می‌کنند. ارزشیابی هم بخش جدا نشدنی آموزش است که معلم از آغاز تا پایان آموزش برای سنجش میزان پیشرفت یادگیری خواندن به کار می‌گیرند. در زمینه دستیابی به اهداف خواندن، پژوهش‌ها به بررسی نقش واژه آموزی، روان‌خوانی و درک مطلب در یادگیری خواندن پرداخته‌اند. ازجمله، آسیه (Asieh, 2014) در پژوهشی به بررسی رابطه راهبردهای آموزش و یادگیری واژگان و تسلط بر واژگان پرداخت. این مطالعه تأیید کرد که بین راهبرد یادگیری واژگان دانش‌آموزان و

تسلط بر واژگان آن‌ها رابطه معناداری وجود دارد. بدر و ابوعیاش (Badr & Abuayyash, 2019) در مطالعه‌ای به مقایسه تأثیر دو راهبرد آموزش واژگان یعنی نقشه معنایی و ازبر کردن یا تکرار عادی بر یادگیری واژگان دانش‌آموزان پرداختند. مداخله آزمایشی به مدت سه هفته به طول انجامید. نتایج نشان داد که بازیابی کلمات دانش‌آموزان در نتیجه دو استراتژی پیشرفت داشت، اما یادگیری واژگان با استفاده از نقشه معنایی نسبت به روش ازبر کردن یا تکرار عادی پیشرفت بیشتری کرده بود. همچنین، مطالعه نیل فروشان (Nilfrushan, 2012) به تأثیر آموزش واژگان از طریق نقشه معنایی بر میزان دانش واژگان پیشرفته و دانش واژگان عمومی متمرکز بود. نتایج یافته‌های وی نشان داد که روش نقشه معنایی تأثیر معناداری بر دانش واژگان دانش‌آموزان داشت. کوگوک و احمد (Kogok & Ahmad, 2017) نیز باهدف بررسی تأثیر نقشه معنایی به‌عنوان یک راهبرد آموزشی برای آموزش واژگان به زبان‌آموزان پژوهشی را اجرا کردند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که گروه آزمایش در یادگیری واژگان بهتر از گروه کنترل عمل می‌کند. آن‌ها پیشنهاد کردند که نقشه معنایی می‌تواند به‌عنوان یک روش کارآمد برای آموزش واژگان استفاده شود.

عنصر راهبردهای آموزشی: با توجه به اهداف عمده آموزش خواندن و بهبود روخوانی، روان‌خوانی و درک مطلب دانش‌آموزان راهبردهای آموزشی کارآمد و هماهنگ با اهداف از منابع پژوهشی انتخاب شدند. راهبردها شامل صامت یا بی‌صدا خوانی، بلند خوانی، بازخوانی، آموزش راهبردهای درک و زوج خوانی می‌شوند. صامت خوانی و بلند خوانی در شروع هر درس خواندن برای آشنایی با متن، روخوانی و درست‌خوانی مورد استفاده قرار می‌گیرد. راهبردهای بازخوانی و زوج خوانی برای افزایش سرعت خواندن و بهبود روان‌خوانی در نظر گرفته شده است. همچنین، از آموزش راهبردها هم برای بهبود درک مطلب دانش‌آموزان استفاده می‌شود. براوان (Brown, 1991) معتقد است که باید از راهبردهایی استفاده کنیم که باعث شوند زبان‌آموزان سریع و مؤثر بخوانند. وی پنج راهبرد مرور، پیش‌بینی، خواندن اجمالی، حدس از بافت و دگرگویی را برای این هدف معرفی می‌کند. در همین راستا، پژوهش‌ها به بررسی روش‌های صامت خوانی یا بی‌صدا و روان‌خوانی و روش‌های بهبود درک مطلب هم توجه کرده‌اند. از جمله، گائو و همکاران (Gao et al, 2020) در پژوهشی اثرات آموزش مهارت‌های سریع صامت خواندن بر میزان و پیشرفت در خواندن دانش‌آموزان دبستانی را بررسی کردند. پس از یک دوره مداخله سه‌هفته‌ای، دانش‌آموزان گروه آزمایش صامت خوانی سریع در سرعت صامت خوانی و میزان خواندن از گروه شاهد به‌طور معناداری پیشرفت بیشتری نشان دادند. رازینیسکی و همکاران (Rasinski et al, 2011) نیز در یک مطالعه، تأثیرات یک برنامه آموزش روان‌خوانی بی‌صدا مبتنی بر رایانه (خواندن مثبت) بر درک مطلب و پیشرفت کلی را بررسی کردند. یافته‌ها حاکی از آن بود که این برنامه منجر به پیشرفت‌های مثبت، اساسی و معناداری در درک مطلب و پیشرفت کلی در آزمون‌های مرجع خواندن شده است.

عنصر تعاملات انسانی: فرایند یاددهی و یادگیری در کلاس درس حضوری و غیرحضوری با تعاملات انسانی همراه است. این تعاملات شامل معلم- دانش آموز و دانش آموز- دانش آموز است. تعاملات معلم- دانش آموز شامل فعالیت‌ها و راهبردهایی است که معلمان به صورت بر خط (آنلاین) و هم‌زمان برای دانش‌آموزان کلاس به صورت صوت، فیلم و تکلیف ارائه می‌کنند. این فعالیت‌ها شامل بیان کردن اهداف آموزش، اجرای راهبردها، دادن رهنمود و بازخورد است. در بخشی از الگوی پیشنهادی معلمان از روش‌های مشخص شده برای تقویت روان‌خوانی، درک مطلب و گسترش واژگان به صورت هم‌زمان و بر خط استفاده می‌نمایند. معلمان برای افزایش تعامل بین معلم- دانش‌آموز به دانش‌آموزان در انجام فعالیت‌های خواندن به صورت آنلاین و آفلاین بازخوردهای مناسب می‌دهند.

در آموزش مجازی بخشی از فعالیت‌های یادگیری با کمک والدین انجام می‌شود. لذا در الگوی پیشنهادی آموزش خواندن به تعامل والد- کودک نیز توجه شده است. تعامل والد- کودک شامل فعالیت‌هایی است که بین والد و کودک جهت تقویت مهارت خواندن در خانه انجام می‌شود. در این الگو، والدین با استفاده از راهبردهای مناسب به فرزندان خود کمک می‌کنند تا تکالیف خواندن را در خانه انجام دهند. تعامل والد- کودک می‌تواند به یادگیری موفق خواندن منجر شود. در این تعامل، والدین با استفاده از راهبرد زوج خوانی و ارائه بازخورد انجام تکالیف خواندن را تسهیل می‌سازند. روش کار و تعامل در زمان انجام آموزش‌ها و تکالیف توسط معلمان به والدین آموزش داده می‌شوند.

عنصر مهم دیگر الگوی پیشنهادی آموزش خواندن، **فناوری** است. برای اجرای الگوی آموزش خواندن پیشنهادی در فضای مجازی به فناوری‌های ارتباطی شامل اینترنت، گوشی هوشمند یا تبلت و برنامه‌های کاربردی موردنیاز است. معلمان، والدین و دانش‌آموزان با استفاده از شبکه آموزش دانش‌آموزان (شاد) در فرایند یاددهی و یادگیری مجازی شرکت می‌کنند. این برنامه کاربردی (اپ) شاد به وسیله وزارت آموزش و پرورش برای آموزش‌های مجازی در دوران کرونا طراحی شده است. این برنامه دارای امکانات متعدد برای انجام تدریس و ارتباط در کلاس مجازی است. از جمله، دارای امکان بارگذاری فعالیت‌ها به صورت صوتی، فیلم، تصویری، نوشتاری آنلاین یا هم‌زمان و آفلاین یا هم‌زمان هست. استفاده موفق از ظرفیت‌های فناوری برای اجرای الگوی پیشنهادی آموزش خواندن از طریق گوشی و تبلت خیلی مهم است.

مطابق با الگوی مفهومی عناصر آموزش خواندن در فضای مجازی الگوی پیشنهادی آموزش خواندن در ۸ مرحله طراحی گردید (شکل ۳). این مراحل شامل ۱. پیش‌خوانی ۲. زوج خوانی ۳. آموزش راهبردها ۴. تمرین راهبردها ۵. بازخوانی ۶. مرور راهبردها ۷. روان‌خوانی و ۸. ارزیابی هستند. این الگو مبتنی بر تعاملات معلم - دانش‌آموز و والد- کودک است. در طراحی این الگو، روش‌ها و فعالیت‌هایی در نظر گرفته شده است که میزان تعاملات آنلاین و هم‌زمان معلمان با دانش‌آموزان در حین آموزش و یادگیری

مهارت‌های خواندن افزایش یابد. همچنین، روش‌ها و فعالیت‌های مناسب برای تعاملات والد - کودک انتخاب شده است تا والدین در یادگیری خواندن فرزندان مشارکت کرده و به پیشرفت مهارت‌های خواندن فرزندان خود کمک نمایند. در این الگو، ۵ مرحله شامل پیش‌خوانی، آموزش راهبردها، تمرین راهبردها، مرور راهبردها و ارزیابی به صورت آنلاین یا هم‌زمان در فضای شاد انجام می‌شود. در این بخش معلمان نقش اصلی را در انجام فعالیت‌ها و مشارکت دانش‌آموزان دارند و ۳ مرحله شامل زوج خوانی، بازخوانی و روان‌خوانی هم برای کار در خانه برای والدین و کودکان پیش‌بینی شده است. مراحل الگوی آموزش خواندن در فضای مجازی در ادامه به طور خلاصه با توجه به شکل ۲ و جدول ۱ مورد بررسی قرار می‌گیرند.

شکل ۲: مراحل الگوی پیشنهادی آموزش خواندن در فضای مجازی با شبکه آموزش شاد

مرحله اول پیش‌خوانی: معلمان بعد از آغاز کلاس خواندن به صورت بر خط در برنامه شاد با دانش‌آموزان در قالب ویدئو ارتباط برقرار می‌کنند. آن‌ها با استفاده از روش‌های پرسش-پاسخ و توضیح دادن درس را شروع می‌کنند. بعد دانش‌آموزان با روش صامت خوانی یا بی‌صدا متن را پیش‌خوانی می‌کنند. در ادامه معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد تا به نوبت متن را به صورت صوتی یا تصویری بلند خوانی کنند. حین و در پایان بلند خوانی بازخوردهای لازم به دانش‌آموزان توسط معلمان به صورت آنلاین در قالب تصویری و صوتی داده می‌شود. در پایان، معلمان رهنمودهایی را برای انجام تکالیف و واژه آموزشی با رسم نقشه لغات و استفاده از لغت‌نامه در خانه می‌دهند. معلمان برای ورود به مرحله دوم رهنمودها و تکالیف را به صورت صوت و عکس ارسال می‌کنند.

مرحله دوم زوج خوانی: این مرحله در خانه انجام می‌شود. والدین قبلاً آموزش‌ها و رهنمودهای لازم را از طریق معلمان دریافت کرده‌اند. دانش‌آموزان بعد از دانلود صوت ارسالی معلم، متن درس را همراه با پخش صوت ارسالی صامت خوانی می‌کنند. سپس، کودکان در تعامل والد-کودک متن را همراه والدین (روش زوج خوانی) صامت خوانی کرده و بار دوم بلند خوانی می‌کنند. در روش زوج خوانی، والدین به روخوانی کودکان خود گوش داده و بازخوردهای لازم را می‌دهند. در پایان کودکان تکالیف واژه آموزشی را با نظارت والدین انجام داده و پاسخ‌ها را به صورت عکس برای معلم ارسال می‌کنند.

مرحله سوم آموزش راهبردها: در این مرحله معلمان به تکالیف ارسالی دانش‌آموزان بازخوردهای لازم را به صورت صوتی و فردی می‌دهند. از چند دانش‌آموز می‌خواهند تا درس را به صورت تصویری یا صوتی روخوانی کنند. بعد از تمرین روان‌خوانی معلمان آموزش راهبردهای درک مطلب را به صورت ویدئو شروع می‌کنند با توجه به مراحل تدریس متقابل راهبردهای یادگیری شامل خلاصه کردن، سؤال کردن، توضیح دادن و پیش‌بینی کردن را به دانش‌آموزان یاد می‌دهند. در این مرحله معلمان راهبردها را سرمشق دهی می‌کنند. در این قسمت از روش پاسخ به ۵ سؤال مهم جهت تقویت درک مطلب دانش‌آموزان استفاده می‌نمایند. معلمان برای بازخورد دادن به فعالیت‌ها و تکالیف دانش‌آموزان چند اقدام انجام می‌دهند، مانند پاسخ دادن، تحسین کردن، هدایت کردن و حمایت کردن آموزشی. در این مرحله بیشترین تعامل بین معلم و دانش‌آموزان همراه با ارائه بازخورد صورت می‌گیرد.

مرحله چهارم تمرین راهبردها: معلمان با شروع کلاس خواندن آنلاین و تصویری در برنامه شاد، راهبردهای درک مطلب جلسه قبل را تمرین می‌کنند. از چند دانش‌آموز به نوبت می‌خواهد تا استفاده از راهبردها را در متن درس نشان دهند. دانش‌آموزان متن تعیین‌شده را بند به بند می‌خوانند و راهبردها را نمایش می‌دهند. معلمان عملکرد دانش‌آموزان را تحسین کرده و نکات لازم را جهت کاربرد بهتر راهبردها ارائه می‌کنند (پاسخ دادن و هدایت کردن) و اشکالات آن‌ها را با حمایت آموزشی یعنی آموزش دوباره و ارائه نمونه رفع می‌کنند. در ادامه، فعالیت‌های درک مطلب کتاب درسی انجام می‌شود. در پایان جلسه معلمان تکالیف راهبردها را به صورت عکس برای انجام تکلیف خانه ارسال می‌کنند و رهنمودهای لازم را جهت مطالعه درس و انجام تکالیف به صورت صوتی بارگذاری می‌کنند.

مرحله پنجم بازخوانی، این مرحله در خانه با نظارت والدین انجام می‌شود. والدین و کودک به رهنمودهای صوتی معلمان گوش می‌دهند. سپس، درس را بازخوانی می‌کنند و به تکالیف راهبردها و واژه آموزشی پاسخ می‌دهند. در ادامه، والدین متن ۲ درس را با روش زوج خوانی در خانه اجرا می‌کنند. دانش‌آموزان متن ۲ درس را همراه با والدین روخوانی کرده و با توجه به متن به سؤالات تکالیف آن پاسخ می‌دهند. والدین هم با دادن بازخورد مناسب به صورت گوش دادن، تصحیح کردن، تحسین کردن و حمایت عاطفی فرزندان فعالیت‌های خواندن را در خانه انجام می‌دهند تا به پیشرفت یادگیری روان‌خوانی و درک مطلب کودکان کمک نمایند. تکالیف انجام‌شده به صورت عکس به معلمان ارسال می‌شود. والدین و دانش‌آموزان اگر نظری و سؤالی داشته باشند می‌توانند در صفحه خود با برنامه شاد برای معلم خود پیام صوتی یا نوشتاری ارسال کنند.

مرحله ششم مرور راهبردها: در این جلسه معلمان نتایج بررسی تکالیف راهبردها و واژه آموزشی را به دانش‌آموزان توضیح می‌دهند و نکات آموزشی را به صورت ویدئو یا صوتی یادآوری کرده و بازخوردهای لازم

را ارائه می‌کنند. در ادامه آموزش به دانش‌آموزان فرصت می‌دهد تا به صورت بی‌صدا متن ۲ درس را بخوانند. در پایان فرصت بی‌صدا خواندن از چند دانش‌آموز به نوبت می‌خواهد تا متن تعیین‌شده را بخوانند و راهبردهای درک و روش ۵ سؤال را اجرا کنند. بیشتر وقت کلاس در این جلسه به مرور راهبردها توسط دانش‌آموزان صرف می‌شود. در حین انجام مرور، بازخوردهای مناسب به دانش‌آموزان داده می‌شود. در این مرحله تعامل معلم - دانش‌آموز به بهترین شکل انجام می‌گردد. در تعامل معلم - دانش‌آموز دادن بازخورد می‌تواند توجه دانش‌آموزان را جلب کند و میزان مشارکت را در فعالیت‌های درسی افزایش دهد. در پایان انتظار می‌رود که بیشتر دانش‌آموزان راهبردهای درک را به طور مستقل به کارگیرند و به سؤالات طرح‌شده پاسخ درست دهند. در آخر، معلمان رهنمودهای لازم را جهت روان‌خوانی درس‌ها و مرور واژه‌ها و راهبردها در خانه ارائه خواهند کرد.

مرحله هفتم روان‌خوانی: در این مرحله دانش‌آموزان متن درس را روان‌خوانی می‌کنند. والدین با توجه به توانایی فرزندان خود می‌توانند فقط رفع اشکال کنند یا زوج خوانی انجام داده و به کودکان بازخوردهای لازم را ارائه دهند. دانش‌آموزان تکالیف درس واژه‌آموزی و راهبردها را دوباره مرور می‌کنند؛ و فعالیت‌های کتاب را انجام می‌دهند. دانش‌آموزان برای واژه‌آموزی با کمک روش‌های حدس زدن معنی، استفاده از لغت‌نامه و رسم نقشه لغات، واژه‌های جدید را یاد می‌گیرند.

مرحله هشتم ارزیابی: این مرحله برای ارزیابی مهارت‌های خواندن شامل واژه‌آموزی، روان‌خوانی و راهبردهای درک مطلب به صورت ویدیو توسط معلمان انجام می‌شود. دانش‌آموزان به نوبت متن تعیین‌شده را به صورت روان می‌خوانند و به سؤالات معلم درباره واژه‌های درس و کاربرد راهبردها پاسخ می‌دهند. در این مرحله نکات آموزشی لازم برای رفع اشکالات دانش‌آموزان انجام می‌شود. در انجام ارزیابی بازخوردهای مناسب به دانش‌آموزان ارائه می‌شود. در این‌گه با انجام فعالیت‌های زوج خوانی، بلند خوانی، آموزش راهبردهای تعاملات دانش‌آموزان با والدین و معلمان افزایش می‌یابد؛ در نتیجه این تعاملات و گرفتن بازخوردهای مناسب مهارت‌های خواندن دانش‌آموزان پیشرفت چشمگیری می‌نماید.

روند اجرایی الگوی پیشنهادی آموزش خواندن طرح عملی و کاربردی آن در جدول (۱) آورده شده است. در این طرح ترتیب اجرای مراحل در ستون اول مشخص شده است. هر مرحله در یک جلسه درسی و هشت مرحله در ۸ جلسه اجرا می‌شود. این جلسات مطابق بودجه‌بندی کتاب درسی خواندن است. در ستون نقش یا تعامل فعالیت‌های خواندن توسط معلم، والدین و دانش‌آموزان اجرا می‌شود. ستون روش‌ها نوع روش‌ها را در هر مرحله مشخص می‌کند. همچنین، فعالیت‌ها آموزش خواندن در فضای مجازی به صورت ویدئو، صوتی، عکس و متن نوشتاری بارگذاری می‌شود که در ستون قالب‌ها دیده می‌شود. ستون آخر این جدول نوع یادگیری الکترونیکی را به صورت آنلاین یا هم‌زمان و آفلاین یا ناهم‌زمان نشان می‌دهد.

جدول ۱ - خلاصه روند فعالیت‌ها و روش‌های الگوی پیشنهادی آموزش خواندن در فضای مجازی

نوع یادگیری	قالب‌ها	روش‌ها	نقش/تعامل	مراحل
آنلاین	ویدئو صوتی عکس	صامت خوانی - بلند خوانی	معلم-کودک	پیش خوانی
آفلاین	-	زوج خوانی - باز خوانی	والد-کودک	زوج خوانی
آنلاین	صوتی ویدئو	تدریس متقابل	معلم-کودک	آموزش راهبردها
آنلاین	ویدئو عکس صوتی	دادن بازخورد - واژه آموزی	معلم-کودک	تمرین راهبردها
آفلاین	-	بازخوانی- زوج خوانی	والد-کودک	بازخوانی
آنلاین	ویدئو صوتی	خواندن بی صدا - سوال کردن	معلم-کودک	مرور راهبردها
آفلاین	-	زوج خوانی - مرور	والد-کودک	روان خوانی
آنلاین	ویدئو صوتی	ارزیابی روان خوانی - درک مطلب	معلم-کودک	ارزیابی

سؤال دوم آیا الگوی آموزش خواندن در فضای مجازی مبتنی بر معلم - دانش آموز و تعامل والد - کودک برای دانش‌آموزان دوره ابتدایی از نظر متخصصان دارای اعتبار لازم است؟

از آنجاکه الگوی آموزش خواندن شامل اجزای متعددی است، جهت پاسخگویی به دومین سؤال تحقیق از نحوه طراحی هر یک از اجزا با استفاده از فراوانی درصدی و میانگین درصد پاسخگویی به هر سؤال اعتبارسنجی بهره گرفته شده است. برای اعتبارسنجی مدل با توجه به کمبود متخصصان در زمینه پژوهش، جامعه آماری شامل ۱۵ نفر از متخصصان در دو گروه اساتید دانشگاهی و معلمان باتجربه بوده است، در جدول ۲ آمار توصیفی پاسخ‌دهندگان به هر یک از سؤالات نظرسنجی از استادان در خصوص الگوی آموزش خواندن گزارش شده است.

جدول ۲. اعتبارسنجی از الگوی آموزش خواندن در فضای مجازی برای دانش‌آموزان دوره ابتدایی

ردیف	سؤالات اعتبارسنجی الگو	فراوانی	میانگین	انحراف معیار	خطای معیار
۱	تا چه اندازه عناصر الگوی پیشنهادی کامل هستند؟	۱۵	۳/۴۶	۰/۵۱	۰/۱۳
۲	تا چه اندازه مؤلفه‌های الگوی پیشنهادی مرتبط با موضوع پژوهشی هستند؟	۱۵	۳/۸۰	۰/۴۱	۰/۱۱
۳	تا چه اندازه رابطه بین عناصر الگو را مناسب می‌دانید؟	۱۵	۳/۶۶	۰/۴۸	۰/۱۲
۴	تا چه میزان این الگو برای آموزش در فضای مجازی (شاد) کاربردی است؟	۱۵	۳/۸۰	۰/۴۱	۰/۱۱
۵	تا چه میزان پیشنهاد می‌کنید معلمان از این الگو برای آموزش خواندن استفاده کنند؟	۱۵	۳/۶۶	۰/۴۸	۰/۱۲
۶	تا چه اندازه این الگو برای تقویت روان‌خوانی و درک مطلب دانش‌آموزان مناسب است؟	۱۵	۳/۶۰	۰/۵۰	۰/۱۳
۷	تا چه اندازه این الگو برای تقویت تعاملات معلم و والدین با دانش‌آموزان مناسب است؟	۱۵	۳/۶۶	۰/۴۸	۰/۱۲
۸	تا چه حد درک و کاربرد این الگو برای مدرسان و معلمان آموزش خواندن آسان است؟	۱۵	۳/۶۰	۰/۵۰	۰/۱۳

با توجه به جدول ۲ معلوم می‌شود که متخصصان الگوی پیشنهادی آموزش خواندن را مثبت ارزیابی کرده‌اند. به‌منظور بررسی این موضوع که آیا میانگین پاسخ‌های نظردهندگان به هر سؤال به‌طور معناداری بالاتر از میانگین نمرات در هر سؤال است یا خیر از آزمون t تک نمونه‌ای (با میانگین ۳) استفاده شده و نتایج به شرح جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳. نتایج آزمون t تک نمونه‌ای اعتبار الگوی آموزش پیشنهادی از نظر متخصصان و معلمان

سؤال	t	درجه آزادی	سطح معناداری	تفاوت میانگین	فاصله اطمینان	
					پایین	بالا
۱	۳/۵۰۰	۱۴	۰/۰۰۱	۰/۴۶	۰/۱۸	۰/۷۵
۲	۷/۴۸	۱۴	۰/۰۰۱	۰/۸۰	۰/۵۷	۱/۰۲
۳	۵/۲۹	۱۴	۰/۰۰۱	۰/۶۶	۰/۳۹	۰/۹۳
۴	۷/۴۸	۱۴	۰/۰۰۱	۰/۸۰	۰/۵۷	۱/۰۲
۵	۵/۲۹	۱۴	۰/۰۰۱	۰/۶۶	۰/۳۹	۰/۹۳
۶	۴/۵۸	۱۴	۰/۰۰۱	۰/۶۰	۰/۳۱	۰/۸۸
۷	۵/۲۹	۱۴	۰/۰۰۱	۰/۶۶	۰/۳۹	۰/۹۳
۸	۴/۵۸	۱۴	۰/۰۰۱	۰/۶۰	۰/۳۱	۰/۸۸

در جدول ۳ نتیجه آزمون تک گروهی به وضوح نشان می‌دهد که در تمامی ۸ بعد نظرسنجی آزمون t معنی‌دار و مثبت است که گویای این است که الگوی پیشنهادی آموزش خواندن از اعتبار لازم برخوردار است. نتایج حاصل از سؤال دوم پژوهش نشان داد با توجه به این که t مشاهده شده در سطح اعتماد ۹۹ درصد برای همه سؤالات معنادار بوده، بنابراین میانگین پاسخ‌های نظردهندگان به هر سؤال به‌طور معناداری بالاتر از میانگین نمرات در هر سؤال است؛ بنابراین از نظر متخصصان، کلیه عناصر فوق دارای ویژگی لازم (در حد زیاد) برای دانش‌آموزان ابتدایی هستند. متخصصان و معلمان الگوی پیشنهادی پژوهش را از نظر جامعیت، انسجام، اعتبار، کاربردپذیری، مقبولیت و هماهنگی با اهداف خواندن را معتبر ارزیابی نمودند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف اصلی این پژوهش طراحی و اعتبار یابی الگوی آموزش خواندن در فضای مجازی مبتنی بر معلم - دانش‌آموز و تعامل والد - کودک بود که با دو سؤال پژوهشی دنبال شد. یافته‌های حاصل از سؤال پژوهشی درباره عناصر اصلی الگوی آموزش خواندن منجر به تدوین یک الگوی مفهومی از عناصر اصلی الگوی پژوهش شد. این الگو دارای چهارعنصر اصلی شامل برنامه درس خواندن، راهبردهای آموزشی، فناوری، تعاملات انسانی بود. عنصر برنامه درسی خواندن شامل اهداف، محتوی، تکالیف و ارزشیابی هستند. انتخاب این عنصر بر اساس برنامه درسی خواندن دوره ابتدایی بوده است. عنصر راهبردهای آموزشی، با توجه به اهداف عمده آموزش خواندن و بهبود روخوانی، روان‌خوانی و درک مطلب دانش‌آموزان راهبردهای آموزشی کارآمد و هماهنگ با اهداف برنامه درسی از منابع پژوهشی انتخاب شدند. راهبردها شامل صامت

یا بی صدا خوانی، بلند خوانی، بازخوانی، آموزش راهبردهای درک و زوج خوانی می‌شوند. عنصر تعاملات انسانی، فرایند یاددهی و یادگیری در کلاس درس حضوری و غیرحضوری با تعاملات انسانی همراه است. این تعاملات شامل معلم- دانش‌آموز و دانش‌آموز- دانش‌آموز است. عنصر مهم دیگر الگوی پیشنهادی آموزش خواندن، فناوری است. برای اجرای الگوی آموزش خواندن پیشنهادی در فضای مجازی به فناوری‌های ارتباطی شامل اینترنت، گوشی هوشمند یا تبلت و برنامه‌های کاربردی موردنیاز است. معلمان، والدین و دانش‌آموزان با استفاده از شبکه آموزش دانش‌آموزان (شاد) در فرایند یاددهی و یادگیری مجازی شرکت می‌کنند.

این یافته‌ها درباره عناصر اصلی الگوی آموزش خواندن در فضای مجازی با یافته‌های پژوهشی جويس و همکاران (Joyce et al, 2011) مطابقت دارد. بر اساس تعریف آن‌ها از الگوهای تدریس یا الگوهای آموزش به‌طور هم‌زمان طبیعت محتوا، راهبردهای یادگیری و تعامل‌های اجتماعی را که محیط‌های یادگیری برای دانش‌آموزان فراهم می‌کند مشخص می‌سازند. وجود این عناصر در آموزش‌های مجازی در پژوهش‌های گلزاری و همکاران (Golzari, et al; 2010) و عنایتی نوین فرد و همکاران (Enayati novinfard, et al, 2017) مورد تأیید بوده است. والکر (valker, 2009) نیز در پژوهشی به عناصر برنامه درس مجازی شامل اهداف، محتوی، سازمان‌دهی، طراحی، روش‌های تدریس و ارزشیابی تأکید دارد. از دیدگاه او ویژگی اصلی و اساسی محیط مجازی گذشته از دسترسی آسان به اطلاعات، ویژگی‌های تعاملی و ارتباطی آن است. از عناصر مهم الگوی آموزش خواندن این پژوهش توجه به تعامل و مشارکت دانش‌آموزان در فرایند یاددهی و یادگیری مجازی است. عنصر تعاملات مانند تعامل معلم-دانش‌آموز الگوی آموزش خواندن در فضای مجازی با پژوهش‌های پاکارنین و همکاران (Pakari et al, 2017)، اقدسی و همکاران (Agdasi 2014 et al)، میکورن (MIKorn, 2016) و (Ghaffari, 2010) مطابقت دارد. همچنین تعامل والد- کودک هم با یافته‌های لاهتی و همکاران (Lahti et al, 2019) و ونگ و همکاران (Wang et al, 2020) مددلو و همکاران (Madadlo; Saadatmand; & Yarmohamedian, 2018) همسویی دارد. در کلاس‌های آنلاینی که با روش تعامل و مشارکت اداره می‌شود معلمان در آغاز درس با دانش‌آموزان احوالپرسی می‌کنند، سپس درس را به روش تصویری یا صوتی توضیح داده و به دانش‌آموزان اجازه می‌دهند در خلال درس سؤال بپرسند و هم‌زمان به آن‌ها جواب می‌دهند. دانش‌آموزان نیز اعتقاد داشتند که علاوه بر مهارت‌های فوق، مهارت‌های توانایی برقراری ارتباط دوستانه با معلم و هم‌کلاس‌ها را باید داشته باشند (Shafie et al, 2022). در پژوهشی دیگر، نجفی (Najafi, 2020) نشان داده است که تأخیر در بازخورد آموزشی، تعویق در یادگیری و عدم تعاملات انسانی، عاطفی و ارتباطات چهره به چهره در کلاس و فقدان مهارت‌های ارتباطات اجتماعی و همچنین عدم امکان اجرای برخی فعالیت‌های عملی در کلاس را از نقاط ضعف آموزش الکترونیکی و

مجازی دانسته است. لذا، الگوی آموزش خواندن این پژوهش با ارائه راهکارهایی به افزایش این تعاملات در کلاس‌های مجازی به صورت برخط در قالب ویدئو، صوتی و متنی کمک نماید و نیز با استفاده از بازخوردهای به موقع و آموزشی تعاملات معلم - دانش آموز را تشویق کند.

از طرف دیگر، با مجازی شدن آموزش مدارس، فرایند آموزش در خانه‌ها انجام می‌شود. به عبارتی خانه و والدین جانشین مدیران و معاونان مدارس می‌شوند. به همین علت، توجه به تعامل والد - کودک در آموزش‌ها به ویژه در الگوی آموزش خواندن این پژوهش توجه شده است. در این الگو والدین آموزش‌های لازم را از طریق مدرسه و معلم دریافت می‌کنند تا نقش تربیتی و آموزشی خود را آگاهانه انجام دهند. والدین روش‌های کار با کودکان را در فعالیت‌های خواندن یاد می‌گیرند و به عنوان معلم به اجرای روش‌ها و بازخوردها می‌پردازند. این یافته از پژوهش باکارهای (Madadlo, Saadatmand & 2018)؛ Yarmohamedian؛ (Rahimi & Asadi, 2018)؛ (Rasulzade, 2018) و (Ma et al, 2016) هماهنگ است. در همین زمینه، مددلو و همکاران (Madadlo, Saadatmand & Yarmohamedian, 2018) نشان دادند که شیوه‌های مشارکت و تعاملات والد - کودک شامل کمک به کاهش اضطراب و استرس، ایجاد فرصت‌های یاددهی و یادگیری، والدین به عنوان معلم و جانشین آن، اجرای روش‌های عملی، حمایت عاطفی و اجتماعی، مساعدت در اجرای روش‌های آموزش و تسهیل فرایند پروژه‌های درسی است. در پژوهشی دیگر، رحیمی و همکاران (Rahimi, Shirband & Asadi, 2018) نشان دادند که کیفیت مشارکت والدین یا تعاملات آن‌ها از نظر میزان کنترل در انجام دادن تکالیف درسی خواندن دانش‌آموزان با میزان نمرات خواندن رابطه معنی‌داری دارد.

بر اساس الگوی مفهومی و عناصر آن، یک الگوی آموزشی و کاربردی تدوین گردید که روندهای اجرای آموزش خواندن در فضای مجازی مبتنی بر معلم - دانش آموز و تعامل والد - کودک را مشخص می‌کند. این الگو یک الگوی جامع و کاربردی است که دارای ۸ مرحله شامل پیش‌خوانی، زوج خوانی، آموزش راهبردها، تمرین راهبردها، بازخوانی، مرور راهبردها، روان‌خوانی و ارزیابی است. معلمان با اجرا و به کارگیری این الگو در آموزش خواندن به صورت مجازی می‌توانند مهارت‌های خواندن در زمینه واژه آموزی، روان‌خوانی و درک مطلب را تقویت نمایند. برای الگوی آموزش خواندن در فضای مجازی مبتنی بر معلم - دانش آموز و تعامل والد - کودک این پژوهش در ادبیات پژوهشی سابقه مطالعاتی یافت نشد. در این پژوهش برای طراحی آن از پژوهش‌های مرتبط از جمله راهبردهای آموزش اندرسون (Andrrson, 1994)؛ سطوح خواندن اکبری شلدره و قاسم پور مقدم (Akbari Sheldareh & Gasempur Mogaddam, 2017)؛ مراحل خواندن چستین (Chastain, 1988) و راهبردهای خواندن (Brown, 1991) بهره گرفته است. یافته‌های و پیشنهاد الگو مربوط به مراحل و روش‌های آموزش در الگوی آموزش خواندن با پژوهش‌های فوق هماهنگی دارد.

روند اجرایی الگوی آموزش خواندن پژوهش به صورت مراحل، فعالیت‌های معلمان، والدین، روش‌های تدریس، قالب مجازی محتوی و نوع یادگیری نیز ارائه شده است. معلمان می‌توانند این الگوی آموزشی را با توجه به مراحل آن در طراحی آموزشی خود در آموزش مهارت‌های خواندن و کتاب فارسی استفاده نمایند. الگوی پیشنهادی خواندن در فضای مجازی با توجه به اصول و روش‌های طراحی آموزشی تدوین شده است تا معلمان در کاربرد آن دچار مشکل نشوند (Nowrozi & Razavi, 2022؛ Hashem Fardanesh, 2019).

برای تقویت مهارت‌های خواندن از جمله واژه آموزی، روان‌خوانی و درک مطلب در الگوی آموزش خواندن پیشنهادی در فضای مجازی از روش‌های معتبر و دارای سابقه پژوهشی استفاده شده است. در الگوی طراحی شده برای تقویت مهارت واژه آموزی از سه روش استفاده از لغت‌نامه، حدس زدن معنی در متن و رسم نقشه لغات استفاده شده است. این روش‌ها از نظر پژوهشی از جمله لرنر (Lerner, 2013)، شانک (Shank, 2012) و هالاهان (Halahan, 2019) و نیز در پژوهش‌های بدر و ابوعیاش (Badr & Abuayyash, 2019)؛ آسیه (Asieh, 2017)، کوگوک و احمد (Kogok & Ahmad, 2017) مورد تأیید قرار گرفته است. همچنین، برای آموزش و تقویت مهارت‌های روان‌خوانی، روش‌های صامت خوانی، بلند خوانی، زوج خوانی و بازخوانی به کار گرفته شده است. پژوهش‌های زیادی تأثیر این روش‌ها در روان‌خوانی را تأیید کرده‌اند. روش‌های الگو با پژوهش‌های گائو و همکاران (Gao et al, 2020)؛ اندرسون (Anderson, 1994)؛ رازینسکی (Rasiniski, 2011)، اکالی و همکاران (Venden bo; & okali, 2020) مطابقت دارد. با توجه به این که درک مطلب یکی از اهداف مهم آموزش خواندن است. در این پژوهش هم در طراحی الگوی آموزش خواندن در فضای مجازی جزو اولویت‌ها قرار گرفته است. از جمله، آموزش واژه آموزی و روان‌خوانی نقش مهمی در بهبود درک مطلب دارند (Asgari, 2012). علاوه بر این، از روش‌های آموزش راهبردها، پاسخ به سؤال، پرسش و پاسخ و توضیح دادن هم برای افزایش مهارت درک مطلب مدنظر بوده است. این بخش از یافته‌ها با پژوهش‌های آموزش راهبردهای خواندن (Yan, 2021)؛ خوشحال، خانزاده و پرنده (Khosshal, 2015)؛ (Khanzadeh & Parand, 2015) پرسش و پاسخ و آموزش راهبردها (Ness, 2011)، طرح سؤال راهنما (Tolmi, 2000)؛ آموزش راهبردها (Brown, 1991) مورد تأیید قرار گرفته است.

یافته‌های مربوط به سؤال دوم پژوهش نشان داد که از نظر متخصصان و معلمان الگوی پیشنهادی آموزش خواندن دارای اعتبار مناسب است. متخصصان و معلمان الگوی پیشنهادی پژوهش را از نظر جامعیت، انسجام، اعتبار، کاربردپذیری، مقبولیت و هماهنگی با اهداف خواندن را معتبر ارزیابی نمودند. هدف بنیادی الگوهای آموزش و تدریس بالا بردن سطح یادگیری است (جویس و همکاران، ۲۰۱۲). لذا الگوی آموزش خواندن این پژوهش هم به دنبال افزایش یادگیری دانش‌آموزان در مهارت‌های خواندن است. الگوی آموزش خواندن پیشنهادی پژوهش با جزئیات اجرایی و عملی و ظرفیت‌های شبکه مجازی به آموزش

خواندن می‌پردازد. برای به‌کارگیری این الگو در کلاس‌های مجازی، تعداد جلسات برای هر درس ۸ جلسه و نقش معلم، دانش‌آموزان و والدین، فعالیت‌های آموزشی، روش‌های تدریس، قالب‌های ارائه فعالیت (ویدیو، صوتی، عکس، نوشتاری) و نوع یادگیری مجازی (هم‌زمان و ناهم‌زمان) مشخص شده‌اند. همچنین، الگوی پیشنهادی خواندن با برنامه درسی دبستان هماهنگ است؛ لذا، در الگو طراحی شده اهداف آموزش خواندن دوره ابتدایی یعنی واژه آموزی، روان‌خوانی و درک مطلب مدنظر بوده است. در طراحی الگوی آموزش خواندن از منابع داخلی و خارجی مانند اکبری شلدرد و همکاران (Akbari sheldare, 2014) چستین (Chestin, 1988) اندرسون (Anderson, 1994)، براوان (Brown, 1991) و قاسم پور و همکاران (Gasempour et al, 2017) بهره گرفته شده است. با توجه به اینکه آموزش خواندن در فضای مجازی شاد اجرا می‌شود لذا پژوهش‌های مرتبط با این زمینه شامل گلزاری و همکاران (Golzari et al, 2010)، عنایتی نوین فرد و همکاران

(Enayati Novinfard et al, 2017)، مؤمنی راد و همکاران (Momenirad et al, 2012)، شفییعی و همکاران (Shafie et al, 2022) و نجفی (Najafi, 2020) درباره عوامل مؤثر در آموزش‌های الکترونیکی و مجازی و استانداردهای آموزش استفاده شدند. دستاورد اصلی این پژوهش دستیابی به الگوی آموزش خواندن در فضای مجازی با توجه به تعاملات والد - کودک و معلم - دانش‌آموز است.

الگوی آموزش خواندن در فضای مجازی این پژوهش دارای ویژگی‌های الگوهای آموزشی از نظر طراحی و اجرا است. برخی ویژگی‌های الگو شامل ۱- این الگو برای آموزش خواندن در فضای مجازی از جمله شاد طراحی شده است. همچنین، این الگو را می‌توان در برنامه‌های کاربردی مختلف که دارای ظرفیت ارتباط زنده و برخط از جمله واتساپ، اینستاگرام، اسکای روم است، استفاده نمود. ۲- الگوی طراحی شده کاربردی بوده و در هشت مرحله یا جلسه به صورت روندی تدوین گردیده و برای آموزش‌دهنده‌ها قابل فهم است. ۳- رویکرد اصلی الگو، رویکرد تلفیقی است. از این رو تدوین الگو بر اساس مناسب‌ترین عناصر و روش‌های مرتبط با آموزش خواندن و تعاملات بین یاد دهنده و یادگیرنده است. ۴- نقاط قوت و ضعف الگوهای سنتی نظیر آموزش معلم محور و روش‌های یادگیری مشارکتی خواندن در نظر گرفته شده است. علاوه بر کاربردی بودن، با توان یادگیری دانش‌آموزان مطابقت دارد و نیز محدود به زمان و مکان نبوده و دارای پشتوانه پژوهش علمی و تجربی است. ویژگی‌های فوق در پژوهش‌های Joyce et al, 2012; Fardanesh, 2021; Asadzadeh, 2020; Nowrozi & Razavi, 2019 است. از نظر اسدزاده (Asadzadeh, 2020) الگوهای آموزشی باید دارای هدفمندی، مرحله‌بندی و بنیادمندی (پژوهشی) باشند. الگوی طراحی شده در این پژوهش دارای سه ویژگی مذکور است. الگوی

پیشنهادی با توجه به اهداف برنامه درسی خواندن، دارای ۸ مرحله آموزشی و نظریه‌ها و اصول پژوهشی طراحی شده است.

پیشنهاد می‌شود که این الگو در پایه‌های مختلف ابتدایی و شبکه‌های اجتماعی و برنامه‌های کاربردی به‌غیر از شاد هم به کار گرفته شود. همین‌طور این الگو به معلمان و طراحان آموزشی و سرگروه‌های آموزشی آموزش داده شود تا برنامه آموزش خواندن را در فضای مجازی به‌صورت نظام‌مند طراحی و اجرا نمایند. این الگو را می‌توان به‌صورت ۸ مرحله‌ای کامل و یا با جلسات کمتر از ۸ بر اساس نیازها و شرایط آموزش به کار گرفت. تحقیقاتی برای کاربست این الگو در برنامه‌های کاربردی گوناگون مجازی و با روش‌های نیمه آزمایشی صورت بگیرد تا اعتبار بیرونی و تعمیم‌پذیری این الگو مشخص شود. از محدودیت‌های پژوهش، استفاده از محتوی درسی پایه سوم دوره ابتدایی، نمونه‌گیری متخصصان به روش در دسترس و طراحی الگو برای شبکه شاد دانش‌آموزی بود. محدودیت دیگر این است که الگوی ارائه‌شده اعتبار یابی بیرونی نشده است و برای کاربرد الگو در موقعیت مجازی لازم است الگوی آموزش خواندن اعتبار یابی بیرونی شود.

ملاحظات اخلاقی

در فرآیند انجام و اجرای پژوهش حاضر، اصول اخلاق حرفه‌ای مرتبط با پژوهش رعایت شده است.

حامی مالی

کلیه هزینه‌های پژوهش حاضر توسط نویسندگان مقاله تأمین شده است.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است. این مقاله قبلاً در هیچ نشریه‌ای اعم از داخلی یا خارجی چاپ‌نشده و صرفاً جهت بررسی و چاپ به فصلنامه تدریس پژوهی ارسال شده است.

References

- Aghdasi, S., Kiamanesh, A., Mahdavi Hezaaveh, M., & Safarkhaani, M. (2014). "Teacher-Student Interaction in Primary Schools Succeeding and Failing in PIRLS 2006 and TIMSS 2007". *QJOE*, 30 (3):93-120[In Persian].
- Akbari Shaldera, F., Najafi Pazaki, M., & Mohammadi, R. (2014). "Persian teacher's book for the third grade". Tehran: General Directorate for Supervision of Publication and Distribution of Educational Materials. [In Persian]
- Anderson, N. j. (1994). "Developing active reader: A pedagogical framework for the second language reading". *System*, 22(2), 177 – 194.
- Asgari, R. (2012). *Principles and theories of teaching Persian language to non-Persian speakers*. Tehran: Sokhon. [In Persian].

Asyiah, D.N. (2017). "The vocabulary teaching and vocabulary learning: perception, strategies, and influences on students' vocabulary mastery". *Jurnal Bahasa Lingua Scientia*, 2 (9), 318-293.

Badr, H.M., & Abu-Ayyash, E.A. (2019). "Semantic Mapping or Rote Memorization: Which Strategy Is More Effective for Students' Acquisition and Memorization of L2 Vocabulary"? *Journal of Education and Learning*, 8(3), 174-158.

Brown, R. T., Coles, C. D., Smith, I. E., Platzman, K. A., Silverstein, J., Erickson, S., & Falek, A. (1991). Effects of prenatal alcohol exposure at school age. II. Attention and behavior. *Neurotoxicology and teratology*, 13(4), 376-369.

Chastain, K. (1998). *Developing Second Language skills*. Florida: Harcourt Brace Jovanovich.

Daria, B., Zafer, B., Dmitry, K., Nadezhda, A., Victoria, L., & Anna, R. (2020). Online Group Student Peer- Communication as an Element of Open Education. *Future Internet*. 12,143: doi: 10.3390/fi12090143.

Delavar, A. (2020). *Theoretical and practical foundations of research in humanities and social sciences*. Tehran: Roshd.

Dumont, H., Trautwein, U., Nagy, G., & Nagengast, B. (2014). "Quality of parental homework involvement: Predictors and reciprocal relations with academic functioning in the reading domain". *Journal of Educational psychology*, 106(1), 144-161.

Duncan, I., Miller, A., & Jiang, S. (2012). "A taxonomy of virtual world's usage in education". *British Journal of Educational Technology*, 43(6), 949-964.

Écalle, J., Dujardin, E., Gomes, C., Cros, L., & Magnan, A. (2020). "Decoding, Fluency and Reading Comprehension: Examining the Nature of their Relationships in a Large-Scale Study with First Graders". *Reading & Writing Quarterly*, 37, 444 - 461.

Enayati Novinfard, A., Saraji, F., & Gholamali, M. (2017). "Presenting a virtual curriculum implementation model based on collaborative learning approach in higher education". *Educational Measurement and Evaluation Quarterly*, 8(23), 117-152. [In Persian]

Fardanesh, H. (2019). *Educational design (foundations, approaches and applications)*. Tehran: Samt.

Franklin, D. (2018). *Helping Your Child with Language-Based Learning Disabilities: Strategies to Succeed in School and Life with Dyslexia, Dysgraphia, Dyscalculia, ADHD, and Processing Disorders*. New Harbinger Publications.

Gao, T., Zhao, J, Li, X., Mao, Y., Chen, Q., & Harrison, S.E. (2020). "Impact of rapid reading skills training on reading rate and reading achievement among primary school students in China". *Educational Psychology*, 40, 42 - 61.

Garfin, D. R., Silver, R. C., & Holman, E. A. (2020). "The novel coronavirus (COVID-2019) outbreak: Amplification of public health consequences by media exposure". *Health psychology*, 39(5), 355.

Ghaffari, M, A. (2010). "Teaching reading based on Neil Andersen's educational model and its effect on understanding non-Persian language advanced level". Master's Thesis, Department of Linguistics, Faculty of Persian iteratLure and Foreign Languages, Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran. [In Persian]

Golzari, Z., Kiyamanesh, A., Ghorchian, N., & Jafari, P. (2010). "Compilation and validation of the proposed model for evaluating the internal quality of e-learning in the country's higher education system". *Higher Education Curriculum Studies Quarterly*. 1(1), 160-185. [In Persian]

Goux, D., Gurgand, M., & Maurin, E. (2017). "Reading enjoyment and reading skills: Lessons from an experiment with first grade children". *Labour Economics*, 45, 17-25.

Hallahan, D. P., Loyd, John W., Kauffman, James M., Weiss, Margaret P., & Martinez, Elizabeth A. (2005). *Learning disabilities: foundations, characteristics and effective teaching*. (Hamid Alizadeh, Gurban Hemti Alamdarlou, Siddique Rezaei Dehnavi, Stareh Shojaei, translators). Tehran: Arsbaran.

Henry, D. S., Wessinger, W. D., Meena, N. K., Payakachat, N., Gardner, j. M., & Rhee, S.W. (2020). "Using a Facebook group to facilitate faculty- student interations during preclinical education: a retrospective survey analysis". *BMC Medical Education*. 20, 1-10.

Hosseini, M. H., & Mator, M. (2012). "Designing, Developing and Validating a Cooperative Learning Model for Elementary School Farsi Curriculum of Let's Read and Write. Bekhanim & Benevisim". *Educational Innovation*, 12 (2), 9-50. [In Persian]

Hosseinjani, A. (2010). *The role of e-learning in promoting human resource training in organizations*. The first national conference of education and research managers, Mashhad. [In Persian].

Joyce, B., Calhoun, E., & Hopkins, D. (2011). *Models of Learning- tools for teaching*. (Latafali Abedi and Mahmoud Mehromhammad, translators). Tehran: Samt. [In Persian]

Khoshhal, H., Hossein Khazadeh, A. A., & Parand, A. (2015). "Efficacy of Reading Comprehension Strategy Training on Reading Achievement among Students with Dyslexia". *The Journal of Child Ment Health*, 2 (1) 21-34. [In Persian].

Kiamanesh, A. R., & et al. (2019). *A teacher's guide to descriptive assessment*. Tehran: Educational research and planning organization.

Kiuru, N., Aunola, K., Torppa, M., Lerkkanen, M., Poikkeus, A., Niemi, P., Viljaranta, J., Lyyra, A., Leskinen, E., Tolvanen, A., & Nurmi, J. (2012). "The role of parenting styles and teacher interactional styles in children's reading and spelling development". *Journal of school psychology*, 50(6), 799-823.

Kogok, S.O., & Ahamed, M.A. (2017). "The Effects of Using teaching Vocabulary Learning Strategy through Semantic Mapping". *Journal of Humanities Sciences*, 18(2), 1-13.

Lahti, M., Evans, C.B., Goodman, G., Schmidt, M.C., & LeCroy, C. (2019). "Parents as Teachers (PAT) home-visiting intervention: A path to improved academic outcomes, school behavior, and parenting skills". *Children and Youth Services Review*, 99, 451-460.

Lerner, J. (2012). *Learning disabilities: theories, diagnosis and teaching strategies* (Esmet Danesh, translator). Tehran: Shahid Beheshti University.

Lin, H. (2016). "The ethics of instructional Technology: Issues and coping Strategies experienced by professional Technologies in design and training situations in higher education". *Education Tech research Dev*, 14(55), 411-437.

Ma, X., Shen, J., Krenn, H.Y., Hu, S., & Yuan, J. (2016). "A Meta-Analysis of the Relationship between Learning Outcomes and Parental Involvement during Early Childhood Education and Early Elementary Education". *Educational Psychology Review*, 28, 771-801.

Madadlo, G., Saadatmand, Z., & Yarmohamedian, M. (2018). "Knowing the components of parents' participation in the implementation of elementary school curricula". *New Approach Scientific Research Quarterly in Educational Management*, 10(4), 234-251. [In Persian]

Momenirad, A., & Aliabadi, K. (2012). "An Investigation of the Quality of e-learning Courses Based on e-learning Standards in the field of Information Technology Engineering in Khajeh Nasir al- Din Toosi University of Technology". *Quarterly educational measurement*, 2 (7), 121-138. [In Persian].

Najafi, H., (2020). "Comparison of the effects of blended and traditional teaching methods in learning". *Research in Medical Education*, 11(2), 54-63. [In Persian].

Nawi, A., Hamzah, M. I., & Abdul Rahim, A. A. (2015). Teachers acceptance of mobile learning for teaching and learning in Islamic education: A preliminary study. *Turkish Journal of Distance Education*, 16(1), 184-192.

Ness, M. (2011). "Explicit Reading Comprehension Instruction in Elementary Classrooms: Teacher Use of Reading Comprehension Strategies". *Journal of Research in Childhood Education*, 25(1), 98-117.

Nilforoushan, S. (2012). "The Effect of Teaching Vocabulary through Semantic Mapping on EFL Learners' Awareness of the Affective Dimensions of Deep Vocabulary Knowledge". *English Language Teaching*, 5, 164-172.

Nowrozi, D., & Razavi, A. (2019). *Basics of educational design*. Tehran: Samt. [In Persian]

Pakarinen, E., Lerkkanen, M., Poikkeus, A., Salminen, J., Silinskas, G., Siekkinen, M.I., & Nurmi, J. (2017). "Longitudinal associations between teacher-

child interactions and academic skills in elementary school". *Journal of Applied Developmental Psychology*, 52, 191-202

Patall, E.A., Cooper, H., & Wynn, S. R. (2010). The effectiveness and relative importance of choice in the classroom. *Journal of educational psychology*, 102(4), 896-915. Doi: 10.103/a0019545.

Qasimpour Moghadam, H., & Golzar, Z. (2017). *Persian second grade teacher's guide*. Tehran: Educational Research and Planning Organization. [In Persian]

Rahimi, M., Shirband, E., & Asadi, S. (2018). "Investigating the quality of parents' participation in doing homework with academic performance in the field of reading of sixth grade students". *Family and Research Quarterly*, 16(45), 65-81. [In Persian]

Rasinski, T.V., Samuels, S.J., Hiebert, E.H., Petscher, Y., & Feller, K. (2011). "The Relationship between a Silent Reading Fluency Instructional Protocol on Students' Reading Comprehension and Achievement in an Urban School Setting". *Reading Psychology*, 32, 75 - 97.

Rasulzadeh, B. (2017). "Meta-analysis of variables related to the performance of primary school students in reading skills". *Teaching Research Quarterly*, 6 (2), 33-48. [In Persian]

Ray, S., & Srivastava, S. (2020). Virtualization of science education: a lesson from the COVID-19 pandemics. *Journal of Proteins and Proteomics*, 11 (2), 1-4.

Shafiei, S., Akbari, M., Pourshafei, H., & Rostami, M. (2022). Teacher – student interactions in the student social network (shad): a qualitative approach. *Journal of Research in Teaching*, 9(4), 92- 116. [In Persian]

Shankar, P. (2004). *Teaching of English*. New Delhi: A.P.H.

Suárez, N., Sánchez, C. R., Jiménez, J. E., & Anguera, M. T. (2018). "Is reading instruction evidence-based? Analyzing teaching practices using t-patterns". *Frontiers in Psychology*, 9, 7.

Thomas, J., & Harden, A. (2008). "Methods for the thematic synthesis of qualitative research in systematic reviews". *BMC medical research methodology*, 8(45). doi.org/10.1186/1471-2288-8-45.

Tolmi, K. (2000). "The role of guiding questions in strengthening reading skills (how to teach reading skills to Persian students). Master's thesis". Department of Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran. [In Persian]

Van den Boer, M., Van Bergen, E., & De Jong, P.F. (2014). Underlying skills of oral and silent reading. *Journal of experimental child psychology*, 128, 138-151.

Walker, M. (2009). "An investigation into written comments on assignments: Do students find them usable?" *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 34(1), 67- 78.

Wang, G., Zhang, Y., Zhao, J., Zhang, J., & Jiang, F. (2020). "Mitigate the effects of home confinement on children during the COVID-19 outbreak". *The Lancet*, 395 (10228), 945-947.

Weller, M. (2007). *Virtual learning environment: using, choosing and developing your VLE*. London: Routledge.

Yan, J., & Cai, Y. (2021). "Teachers' Instruction of Reading Strategies and Primary School Students' Reading Literacy: An Approach of Multilevel Structural Equation Modelling". *Reading & Writing Quarterly*, 36, 139-155.

Young, C. (2019). "Increased frequency and planning: A more effective approach to guided reading in Grade 2". *The Journal of Educational Research*, 112(1), 121 - 130.

Yukselir, C. (2014). "An investigation into the reading strategy use of EFL pre-class students". *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 158, 65-72.

Zandi, B. (2014). *Persian language teaching method*. Tehran: Samt. [In Persian].

Zhu, X. D., & Liu, J. (2020). "Education in and after Covid-19: Immediate responses and long-term visions". *Post digital Science and Education*, 1-5.

Živko, Maja (2011). "Psychological Aspects of Cyberspace". *Department of Information Sciences*, (3), 99-108.

